

Nr 145

Utlåtande i anledning av väckta motioner om hemvärnets uniformsutrustning.

(1:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Torsten Mattsson* och *Ferdinand Nilsson* (I: 17) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Vä *m. fl.* (II: 26), har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville begära utredning angående fullständig uniformsutrustning för hemvärnets samt att förslag i ämnet föreläggas 1962 års riksdag.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen II: 26.

Över motionerna ha, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttranden avgivits av *chefen för armén, försvarets civilförvaltning* och *arméintendenturförvaltningen* (bilagor A—C).

Utskottet har full förståelse för att det ur hemvärnets synpunkt kan vara önskvärt, att varje hemvärnsman tilldelas en representationsuniformsutrustning. Såsom av arméintendenturförvaltningens yttrande i ärendet framgår har tilldelning av permissionsutrustning, m/39 i diagonal, skett till kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och visst befäl vid hemvärnsförbanden till ett antal av omkring 2 800. Behovet av permissionsuniform för övriga inom hemvärnets har icke kunnat tillgodoses genom tilldelning till varje man. Till försvarsområdesbefälhavarnas disposition har emellertid kunnat ställas ett mindre antal diagonaluniformer, som äro avsedda för utlåning till hemvärnsmän vid tillfällena, då utrustning med prydligare uniformer är önskvärd. Att inom ramen för anslagna medel för hemvärnets intendenturmateriel anskaffa ytterligare permissionsutrustning än nu nämnts har icke varit möjligt.

Ett bifall till motionerna skulle, enligt vad som i ärendet upplysts, innebära en totalkostnad av omkring 17,5 miljoner kronor. Därest i uniformsutrustningen även skall ingå kappa, kommer nämnda kostnad att stiga till ca 30,5 miljoner kronor. Ett inrymmande inom arméns nuvarande anslagsram av detta anslagsbelopp skulle innebära, att utrustning för krigsbruk till motsvarande belopp icke kan anskaffas. Av arméchefens yttrande i ärendet framgår, att på längre sikt komma de uniformer, m/39 diagonal, varmed visst befäl utrustats eller som utlånats från försvarsområdenas förråd, att utbytas mot uniform m/60. Härigenom torde ett ökat antal uniformer av diagonal-

typ komma att bli disponibelt och syftet i motionerna därmed kunna i någon mån tillgodoses.

Under hänvisning till det anförda och till vad i remissyttrandena i övrigt framkommit är utskottet icke berett att biträda de föreliggande båda motionerna.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 17 och II: 26 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 november 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Axel Johannes Andersson, Thun, Bergman, Holmqvist, Per Jacobsson, Fritz Persson, Ragnar Bergh, fru Wallentheim, herrar Nils Theodor Larsson, Edström och Sundin; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Malmberg, Blidfors, Almgren, Ståhl, Nilsson i Göingegården, Andreasson, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, fröken Olsson, herrar Larsson i Hedenäset och Gustafsson i Kärby.

Bilaga A

Till riksdagens statsutskott

Hemvärnets verksamhet i fredstid syftar främst till att utbilda personalen för dess krigsuppgifter. Den beklädnadsutrustning, som tillhandahålles är därför främst avpassad för fredsutbildningens och krigstjänstgöringens krav. Persedlarnas utförande gör dem mindre lämpade att använda i andra sammanhang.

Behoven av prydligare uniformer att användas t. e. vid hemvärnning, tävlingar och högtidligheter tillgodoses dels genom att visst befäl utrustas med uniformer m/39, diagonal, dels genom utlåning av sådana uniformer från försvarsområdenas förråd.

Ur hemvärnets synpunkt vore det önskvärt att uniform för representationstillfällen kunde anskaffas. Anskaffning av ytterligare en uniformsomgång kommer enligt utredning som företagits vid Kungl. Arméintendenturförvaltningen att kosta omkr. 17,5 mkr. Om detta stora belopp skulle inrymmas inom arméns nuvarande anslagsram, innebär det, att utrustning för krigsbruk till motsvarande belopp icke kan anskaffas. Detta vore icke försvarligt.

På längre sikt kommer dock de uniformer m/39, diagonal, varmed visst befäl utrustats eller som utlånats från försvarsområdenas förråd, att utbytas mot uniform m/60. Stockholm den 14 oktober 1961.

På uppdrag av chefen för armén

Underdånigst

OVE LJUNG

Tjf. chef för sektion I

Ref.: Kapten S. H. Magnusson

G. Nordlöf

Bilaga B

Till riksdagens statsutskott

Genom remiss 29 maj 1961 har Kungl. Maj:t anmodat försvarets civilförvaltning att till riksdagens statsutskott före den 15 oktober 1961 inkomma med utlåtande över de likalydande motionerna nr 17 i första kammaren och nr 26 i andra kammaren om uniformsutrustning för hemvärdet.

Med anledning härav får civilförvaltningen anföra följande.

Civilförvaltningen har under hand från Kungl. arméintendenturförvaltningen inhämtat, att ett bifall till motionerna skulle innebära en engångskostnad av storleksordningen 17 miljoner kr.

Civilförvaltningen kan i och för sig väl förstå de bevekelsegrunder som ligger bakom det i motionerna framförda önskemålet om fullständig represen-

tationsuniformsutrustning för varje hemvärnsman. Emellertid synes det ämbetsverket i högsta grad tveksamt, om angelägenheten av den föreslagna reformen svarar mot de med densamma förenade stora kostnaderna. Med hänsyn till nuvarande anslagsmässiga kostnadsram för försvaret torde ett genomförande av motionärernas förslag oundvikligen komma att framtvunga minskning av andra anslag under fjärde huvudtiteln, vilket förhållande i sin tur kommer att medföra risker för försämrad effektivitet inom krigsmakten.

I anseende till vad nu sagts anser civilförvaltningen sig icke kunna förorda ett genomförande av det i motionerna framlagda förslaget. Däremot synes det ämbetsverket kunna finnas anledning att närmare undersöka, huruvida icke det med motionerna åsyftade rekryteringsfrämjande resultatet skulle i viss mån kunna åstadkommas till väsentligt lägre kostnader genom en förstärkning av det vid varje försvarsområde befintliga antalet utlåningsuniformer för representationsändamål.

I ärendets handläggning ha deltagit undertecknade Lundberg och tf. byrådirektören Werner, den sistnämnde föredragande, samt krigsrådet Engdahl. Stockholm den 29 september 1961.

RAGNAR LUNDBERG

Ulf Werner

M.-B. Lilja

Bilaga C

Till riksdagens statsutskott

Frivilliga hemvärdet utrustas i nuläget med uniformsutrustning enligt nedanstående.

Fältbyxor m/39 kommis	1 par
Fältmössa m/39 kommis	1 st
Vapenrock m/39 kommis	1 »
Kappa m/10-23 eller m/39 kommis	1 »
Vintermössa, i regel fm/41 kommis	1 »
Halsduk av bomull	1 »
Överdragsuniform m/41	1 omg
Marschkodon	1 par
Damasker till fältbyxor	1 »

Uniformsutrustningen är avsedd för fältbruk och är icke lämplig som permissionsuniform.

Tillfällen förekommer, då önskemål om en prydligare uniform föreligger. Förvaltningen har i den utsträckning tillgängliga medel det medgivit tillgodosett dessa önskemål. Sålunda har tilldelning av permissionsutrustning bestående av vapenrock, långbyxor och permissionsmössa — allt av m/39 i diagonal — skett till kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och visst be-

fäl vid hemvärnsförbanden till ett antal omkring 2 800. Behovet av permissionsuniform för övriga har icke kunnat tillgodoses genom tilldelning till varje man. Till försvarsområdesbefälhavarnas disposition har emellertid kunnat ställas ett mindre antal diagonaluniformer, som äro avsedda för utlåning till hemvärnsmän vid tillfällen då utrustning med prydligare uniformer är önskvärd. Denna utlåning av uniformer har i någon mån kompenserat avsaknaden av permissionsutrustning för den enskilde hemvärnsmannen men har å andra sidan orsakat merarbete för den militära förvaltningspersonalen och även avsevärda besvär för låntagaren ej minst där stora avstånd förelegat. Att inom ramen för anslagna medel för hemvärnets intendenturmateriel anskaffa ytterligare permissionsutrustning än ovan nämnda har icke varit möjligt.

Förvaltningen räknar dessutom med att kommande anslag för hemvärnets intendenturmateriel helt måste ianspråktagas för förnyande av för fältbruk utlämnad utrustning enär densamma i stor utsträckning är starkt försliten.

I de motioner, som framlagts i ärendet, har anförts att utrustningen borde omfatta uniformer, skjorta med slips, lågskor och halsduk för vinterbruk.

Förvaltningen, som övervägt utrustningens omfattning, anser att följande utrustning erfordras, därest permissionsutrustning skall tillföras hemvärrnet.

Vapenrock m/60	1 st
Långbyxor m/60	1 par
Skjorta m/60	1 st
Slips m/60	1 »
Båtmössa m/60	1 »
Halsduk av ylle	1 »

Även om det är önskvärt att dessutom tilldela permissionsskodon kan förvaltningen med hänsyn till kostnaderna härför och med hänsyn till att arméns permissionsskodon numera i huvudsak överensstämmer med motsvarande för civilt bruk använda skodon icke förorda anskaffning och tilldelning av detta materielslag.

Därest permissionsutrustning enligt ovanstående förslag skulle anskaffas vore det önskvärt att även permissionskappa kunde tilldelas hemvärrnet. Kostnaderna skulle emellertid därvid stiga avsevärt.

Därest ovanstående förslag till permissionsutrustning för frivilliga hemvärrnet följes kan kostnaderna per man beräknas till

Vapenrock m/60	100:—
Långbyxor m/60	50:—
Skjorta m/60	13:—
Slips, flätad m/60	1:25
Båtmössa m/60	8:—
Halsduk av ylle	4:—

Summa kronor 176 :25

Avrundat 175:—

Skall kappa ingå stiger kostnaderna med 130:—/man.

En anskaffning av ovan nämnd utrustning för frivilliga hemvärrnet kräver att ett engångsanslag å 17,5 mkr (kappa ej medräknad) ställes till förfogande. Årskostnaderna kan med hänsyn till den relativt låga förslitningen

— uniformen bör kunna utnyttjas ca 10 år — beräknas till ca 20: — per man och år, därest kappa skall ingå i utrustningen till ca 35: — per man och år. Därest en övergång enligt nuvarande lånesystem skall ske till uniform m/60 erfordras ett engångsbelopp av omkring 1,7 mkr (kappa ej medräknad).
Stockholm den 10 oktober 1961.

Underdånigst

H. KRING

F. B. Diurlin

H. Rundgren